

ประโยค ป.ธ. ๓
 สัมพันธ์ไทย
 สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑

โส (โพธิราชกุมารโ) ตมตถ์ อคตโน ปยสหายกสฺส สลยชิวกปุตตสฺส
 มาณวกสฺส กเถสิ ฯ โส จินฺเตสิ นิสฺสํสยํ เอส วฑฺฒกึ นาสฺสสฺสตี อนคฺโข
 สิปปิโย มยิ สนฺเต มา นสฺสตุ สลยณมสฺส ทสฺสามิติ ฯ โส ตํ ออุปสงฺกมิตฺวา
 ปาสาทะ เต กมฺมํ นิฏฺฐิตํ โนติ ปุจฺฉิตฺวา นิฏฺฐิตนฺติ วุตฺเต ราชกุมารโ ตํ
 นาสฺสตุกาโม ตสฺมา อุตฺตานํ รกฺขเยยฺยาสีติ อห ฯ วฑฺฒกึ ภทฺทกนฺเต
 สามิ กตํ มม อโรเจนฺเตน อหเมตถ กตฺตพฺพํ ชานิสฺสามิติ วตฺวา กิ
 สมฺม อมหากํ ปาสาทะ เต กมฺมํ นิฏฺฐิตนฺติ ราชกุมารเณ ปุฏฺโฐ น ตาว
 เทว นิฏฺฐิตํ พหุํ อวสิฏฺฐนฺติ อห ฯ กิ กมฺมํ นาม อวสิฏฺฐนฺติ ฯ ปจฺฉา
 เทว อจิกฺขิสฺสามิ ทารุณิ ตาว อหฺราเปถาติ ฯ กิ ทารุณิ นามาติ ฯ
 นิสฺสารานิ สุกฺขทารุณิ เทวาติ ฯ โส อหฺราเปตฺวา อทาสิ ฯ อถ นํ อห
 เทว อิตฺถ ปุฏฺฐาย มม สนฺติกํ นาคนฺตพฺพํ สุขุมกมฺมํ กโรนฺตสฺส หิ อณฺเณน
 สทฺธิ สลฺลาเป สติ วิกฺเขโป โหติ อหฺราเวลาย ปน เม ภริยว อหฺรา
 อหฺริสฺสตีติ ฯ ราชกุมารโ สาธฺติ ปฏฺฐิสฺสุณิ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธไทย

โส วิเสสน ของ โพธิราชกุมารो ๆ สยกตฺตา ใน กเถสิ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก ตํ วิเสสน ของ อตฺถิ ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน กเถสิ อตฺตโน สามีสมฺพนฺธ ใน ปิยสหายกสฺส ๆ ก็ดี สยจิวักปฺตฺตสฺส ก็ดี วิเสสน ของ มาณวกสฺส ๆ สมฺปทาน ใน กเถสิ ๆ

โส วิเสสน ของ มาณวโก ๆ สยกตฺตา ใน จินฺเตสิ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก “โพธิราชกุมารो เหตุกตฺตา ใน นาเสสฺสตี วฑฺฒเกิ การิตกมฺม ใน นาเสสฺสตี ๆ อาขุยาตบท เหตุกตฺตฺวาจก นิสฺสํสยํ กิริยาวิเสสน ใน นาเสสฺสตี เอโส วิเสสน ของ โพธิราชกุมารो, สิปปิโย วิเสสน ของ ปุคฺคโล* ๆ สยกตฺตา ใน โหติ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก อนคฺโขม วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ, วฑฺฒเกิ สยกตฺตา ใน นสฺสตุ มาศฺพทํ ปฏฺิเสธ ใน นสฺสตุ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก มยิ ลกฺขณ ใน สนฺเต ๆ ลกฺขณกิริยา, อหํ สยกตฺตา ใน ทสฺสามิ ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก สยณํ อวฺตฺตกมฺม ใน ทสฺสามิ อสฺส วิเสสน ของ วฑฺฒกิโน ๆ สมฺปทาน ใน ทสฺสามิ อิติ ศัพฺท อาการ ใน จินฺเตสิ ๆ

โส วิเสสน ของ มาณวโก ๆ สยกตฺตา ใน อาห ๆ อาขุยาตบท กตฺตฺวาจก ตํ วิเสสน ของ วฑฺฒเกิ ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน อุปฺสงฺกมิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุจฺฉิตฺวา “กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ ๆ กิตฺตบท กตฺตฺวาจก ปาสาทเ วิสยาธาร ใน กมฺมํ เเต สามีสมฺพนฺธ ใน กมฺมํ, อุทาหุ ศัพฺทํ ปุจฺฉนฺตถ กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ โน ศัพฺทํ ปฏฺิเสธ ใน นิฏฺฐิตํ ๆ กิตฺตบท กตฺตฺวาจก (ปาสาทเ วิสยาธาร ใน กมฺมํ เเต สามีสมฺพนฺธ ใน กมฺมํ) อิติ ศัพฺท อาการ ใน ปุจฺฉิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาห วจเน ลกฺขณ ใน วุตฺเต วฑฺฒกิโน อนภิตกตฺตา ใน วุตฺเต ๆ ลกฺขณกิริยา

* สัมพันธว่า “สิปปิโย สยกตฺตา ใน โหติ” ก็ได้

“กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ ๑ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก (เม สามีสมฺพนฺธ ใน กมฺมํ) อิติ ศัพท์ สรฺูป ใน วจเน, “ราชกุมารโ สยกตฺตา ใน โหติ ๑ อาขฺยตฺตบถ กตฺตฺวาจก ตํ การิตกมฺม ใน นาเสตฺ- นาเสตฺกามา วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ, ตสฺมา เหตุ ใน รกฺเขยฺยาสี ตฺวํ สยกตฺตา ใน รกฺเขยฺยาสี ๑ อาขฺยตฺตบถ กตฺตฺวาจก อตฺตานิ อวฺตฺตกมฺม ใน รกฺเขยฺยาสี อิติ ศัพท์ อาการ ใน อาห ๑

วฑฺฒกึ สยกตฺตา ใน อาห ๑ อาขฺยตฺตบถ กตฺตฺวาจก “สามิ อาลปน ภทฺทกั วิเสสน ของ กมฺมํ ๑ วฺตฺตกมฺม ใน กตฺ เต อนภิหิตกตฺตา ใน กตฺ ๑ กิตฺตบถ กมฺมวาทก มม สมฺปทาน ใน อาโรเจนฺเตน ๑ วิเสสน ของ เต, อหํ สยกตฺตา ใน ชานิสฺสามิ ๑ อาขฺยตฺตบถ กตฺตฺวาจก เอตฺถ วิเสสน ของ การณ ๑ นิमितฺตสฺตฺตมึ ใน กตฺตพฺพํ ๑ วิเสสน ของ กิจจํ ๑ อวฺตฺตกมฺม ใน ชานิสฺสามิ อิติ ศัพท์ อาการ ใน วตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปุญฺโจ” “สมม อาลปน กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ ๑ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก ก็ ศัพท์ ปุจฺจนคฺค อมฺหากํ สามีสมฺพนฺธ ใน ปาสาท ๑ วิสยธาร ใน กมฺมํ เต สามีสมฺพนฺธ ใน กมฺมํ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุญฺโจ ราชกุมารเณ อนภิหิตกตฺตา ใน ปุญฺโจ ๑ วิเสสน ของ วฑฺฒกึ “เทว อาลปน กมฺมํ สยกตฺตา ใน นิฏฺฐิตํ น ศัพท์ ปฺฤเสช ใน นิฏฺฐิตํ ๑ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก ตาว กิริยาวิเสสน ใน นิฏฺฐิตํ, พหุ วิเสสน ของ กมฺมํ ๑ สยกตฺตา ใน อวสฺสิฏฺจํ ๑ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก อิติ ศัพท์ อาการ ใน อาห ๑

ราชกุมารโ สยกตฺตา ใน ปุจฺฉิ ๑ อาขฺยตฺตบถ กตฺตฺวาจก “ก็ วิเสสน ของ กมฺมํ ๑ สยกตฺตา ใน อวสฺสิฏฺจํ ๑ กิตฺตบถ กตฺตฺวาจก นาม ศัพท์ สณฺณาโชตก เข้ากับ กมฺมํ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปุจฺฉิ ๑

วฑฺฒกึ สยกตฺตา ใน อาห ๑ อาขฺยตฺตบถ กตฺตฺวาจก “เทว อาลปน อหํ สยกตฺตา ใน อัจจิสฺสามิ ๑ อาขฺยตฺตบถ กตฺตฺวาจก ปจฺฉา กาลสฺตฺตมึ ใน อัจจิสฺสามิ, ตฺมฺเห เหตุคฺตฺตา ใน อาหารเปถ ราชปฺริเส การิตกมฺม ใน อาหารเปถ ๑ อาขฺยตฺตบถ เหตุคฺตฺตฺวาจก ทารุณี อวฺตฺตกมฺม ใน อาหารเปถ ตาว กิริยาวิเสสน ใน อาหารเปถ อิติ ศัพท์ อาการ ใน อาห ๑

^๑ อาจารย์บางท่าน สัมพันธ์ว่า “...ตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน อาห...” โดยไม่สัมพันธ์เข้ากับ ปุญฺโจ

ราชกุมารี สยกตดา ใน ปุจฺฉิ ๆ อาชฺยาดบถ กตฺตฺวจาก “อหํ
 เหตุกตฺตา ใน อหฺราเปสฺสามิ ราชปุริเส การิตกมฺม ใน อหฺราเปสฺสามิ ๆ
 อาชฺยาดบถ เหตุกตฺตฺวจาก ก็ วิเสสน” ของ ทารุณี ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน
 อหฺราเปสฺสามิ นาม ศัพท์ สณฺณาโชตก เข้ากับ ทารุณี^๔ อิติ ศัพท์ อากฺร
 ใน ปุจฺฉิ ๆ

วฑฺฒกิ สยกตฺตา ใน อหฺ ๆ อาชฺยาดบถ กตฺตฺวจาก “เทว อาลปน
 ตุมฺเห เหตุกตฺตา ใน อหฺราเปถ ราชปุริเส การิตกมฺม ใน อหฺราเปถ ๆ
 อาชฺยาดบถ เหตุกตฺตฺวจาก นิสฺสารานิ วิเสสน ของ สุกฺขทารุณี ๆ อวฺตฺตกมฺม
 ใน อหฺราเปถ อิติ ศัพท์ อากฺร ใน อหฺ ๆ

โส วิเสสน ของ ราชกุมารี ๆ สยกตฺตา ใน อทาสิ ๆ อาชฺยาดบถ
 กตฺตฺวจาก อหฺราเปตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน อทาสิ ๆ

อด กาลสฺตฺตฺมี ใน อหฺ วฑฺฒกิ สยกตฺตา ใน อหฺ ๆ อาชฺยาดบถ
 กตฺตฺวจาก นํ วิเสสน ของ ราชกุมารี ๆ อกฺกิตกมฺม ใน อหฺ “เทว อาลปน
 ตุมฺเห อภิหิตกตฺตา ใน อคฺนฺตพฺพํ น ศัพท์ ปฏฺิเสช ใน อคฺนฺตพฺพํ ๆ
 กิตบถ ภาวฺวจาก อิตฺโต วิเสสน ของ กาลโต ๆ อปาทาน ใน ปฏฺุจาย ๆ
 กิริยาวิเสสน ใน อคฺนฺตพฺพํ มม สามีสมฺพฺนฺช ใน สนฺตฺติก ๆ สมฺปาปฺณิกมฺม
 ใน อคฺนฺตพฺพํ, หิ ศัพท์ การณฺโชตก วิกฺเขโป สยกตฺตา ใน โหติ ๆ
 อาชฺยาดบถ กตฺตฺวจาก มม อนาทร ใน กโรนฺตสฺส ๆ อนาทรกิริยา
 สุขุมกมฺม อวฺตฺตกมฺม ใน กโรนฺตสฺส สลฺลาเป ลกฺขณ ใน สติ ๆ
 ลกฺขณกิริยา อณฺเณน วิเสสน ของ ปุคฺคเลน ๆ สหฺตฺถตฺติยา ใน สทฺธิ ๆ
 ศัพท์ ทพฺพสมฺวาย เข้ากับ สลฺลาเป, ปน ศัพท์ สมฺปิณฺฑนฺตฺถ ภริยา สยกตฺตา
 ใน อหฺริสฺสฺติ ๆ อาชฺยาดบถ กตฺตฺวจาก อหฺราเวลาย กาลสฺตฺตฺมี
 ใน อหฺริสฺสฺติ เม สามีสมฺพฺนฺช ใน ภริยา ว ศัพท์ อวฺชารณ เข้ากับ

^๔ สัมพันธ์ว่า “วิเสสนวงนวิปลาส” ก็ได้

“อาจารย์บางท่านสัมพันธ์เป็นประโยคเหตุก็มว่า “ทารุณี วุตตกมม ใน อหฺราเปตฺพฺพานิ
 ปุคฺคํ การิตกมฺม ใน อหฺราเปตฺพฺพานิ มยา อภิหิตกตฺตา ใน อหฺราเปตฺพฺพานิ ๆ กิตบถ
 เหตุกมฺมวจาก....”

ภริยา อาหาร อวตุตคมม ใน อหริสฺสติ อิติ ศัพท์ อาการ ใน อาห ฯ

ราชกุมารโ สยกตฺตา ใน ปฏิสฺสุณิ ฯ อาขยาตบถ กตฺตฺวาจก “สาธู
ลึงคตฺถ อิติ ศัพท์ อาการ ใน ปฏิสฺสุณิ ฯ